

कृतं सौख्यं वक्तव्यं बलयोगतः अनिरागिसंस्थं तु
तद्वावाभामशोभन इति” १० भट्टो० ।

“दशासु शक्तासु शुभानि कुर्वन्त्यनिरागसंज्ञाशुभानि
चैवम् । मित्रासु मित्राणि दशाफलानि होराफलं लग्न-
पतेः समानम्” १६ सू० ।

“अथैकस्मिन् दृष्टे दशासु शुभान्यशुभानि च फला-
न्युक्तानि तेषां विषयविभागं लग्नदशाफलं चोपजाति-
कयाह दशासु इति शुभाशुभं व्याभिन्नत्वं दशासु पूर्व-
मेवोक्तं तथा जन्मकाले उपचयरागिस्थानिर्मलमूर्तयः
स्वदगतवयस्य ये ग्रहास्तोषामपि दशाः शुभाः ये चोप-
चयस्या हता रुद्धाः स्वल्पमूर्तयस्तोषामपि दशा अ-
शुभाः तथा च यवनेश्वरः “निशाकरादित्यविलम्बनभानां
तत्कालयोगादधिकं बलं यः । विभक्तिं तस्यादिदृश्यते
सा शेषाश्नतः शेषबलक्रमेण । वयोऽधिको यः प्रथमा-
द्वतो वा ग्रहः स पूर्वं पठितो दशेशः । बलाधिक-
शेषादि केन्द्रसंस्थः पूर्वं स शेषासु यथा प्रदिष्टः ।
श्रेष्ठा दशा स्वे वयसि ग्रहस्य स्वोच्चैश्चिताकालबला-
श्रिताश्चेत् । मूलविकोणात् स्वदृष्टाश्च मध्या मित्वा-
श्रिताऽप्यन्यदृष्टाश्चिताः । नीचारिभांशोपगताञ्जिता-
हा गृह्णात् परिध्वस्तविवर्णरुद्धा । जन्मेशशतोर्नि-
धनारिभेदाद् या वाप्यते सा बह्विषदा स्यात्” । एवं
शक्तासु शोभनासु दशासु ग्रहाः शुभान्येव फलानि
कुर्वन्ति दशाफलदृष्टे यानि शुभान्यभिहितानि तान्येव
भवन्ति नेतराणि, अनिरागसंज्ञाशुभदशासु अशुभान्य
निरागि एव भवन्ति मित्रासु दशासु मित्राण्येव
दशाफलानि भवन्ति एतच्च प्रतिस्वल्पमस्माभिश्च व्या-
ख्यातं तथा च सत्यः “जन्मन्युपचयभवेनेष संस्थिताः
स्वयगाः सुमूर्तिधराः, श्रेष्ठं फलं विदधुर्गृहाः
क्रमात् स्वं दशां प्राप्य अन्यनिर्हता रुद्धाल्पमूर्तयो
ऽपचयसंस्थाय स्वदशाभिहतं नेष्टं ग्रहाः प्रय-
च्छन्ति लोकेषु होराफलं लग्नपतेः समानमिति”
होरायाः लग्नस्थानदशाफलं लग्नपतेः लग्नाधिपस्य
समानं तत्त्वम् यक्तव्यं यथा मेघलग्नजातस्य भौमदशा-
फलं हयलग्नजातस्य शुक्रदशाफलं एवमन्येष्वपि यक्तव्यं
किन्तु त्रेष्वाण्यशुभायां लग्नदशायां शुभफलमशुभा-
यामशुभम् मित्रायासुभयमपि । अथ ये पूर्वं दशारिष्टा
रुक्तास्तोषामिमे भङ्गाः प्रोक्ताः तथा च सारावल्याम्
“प्रवेशे बलवान् खेटः शुभैर्वा संविरोधितः । सौम्याधि-

मितवर्गस्यो मृत्युकृत् न भवेत् तदा । अन्तर्दशाधि-
नाथस्य विबलस्य दशा यदा । बलिनः स्यात् तदा भङ्गो
न बाध्या तस्य च भ्रुवम् । युद्धे च विजयी तस्मिन्
ग्रहयोगे शुभो यदि । दशायां न भवेत् कष्टं खो-
द्वादिषु च संश्रिते इति” १८ भट्टो० ।

“संज्ञाध्याये यस्य यदुद्रव्यसक्तं कर्माजीवो यस्य यदो-
पदिष्टः । भावस्यानालोकयोगोद्भवश्च तत्तत्सर्वं तस्य
योज्यं दशायाम्” २० सू० ।

“अथान्येषामपि फलानां दशास्त्वित्देशं मालिन्याह
संज्ञाध्याये इति । यस्य ग्रहस्य संज्ञाध्याये यदुद्रव्यसुताम्
स्थानाणि हेमेत्यादिना, ग्रन्थेनोक्तं कथितं तस्य तदुद्रव्यस्य
शुभदशायां प्राप्तिः योज्या अशुभदशायां हानिः । यस्य
कर्माजीवो यस्य ग्रहोपदिष्टो जातकेऽभिहितः “अर्थापि-
पिष्टपत्नीत्यादि तस्य ग्रहदत्तस्य कर्माजीवस्य तदन-
र्दशायामेवापिर्भवति । भावफलं वक्ष्यति “शूरस्तम्भ”
इत्यादि स्थानफलं राशिफलं “प्रथितसहस्रोऽटन” इत्यादि
तथा “मेघे सस्वस्तिमिरनयन” इत्यादि । आलोकनफलं
दृष्टिफलम् “चन्द्रे भूपवधौ” इत्यादि योगोद्भवं नाभस-
योगासुक्ता “सर्वयोगेषु योगकर्तव्यो ग्रहेभ्यो मध्याद् यो
बलीयान् स स्वदशायामेव फलं ददाति” नाभसयोगाः
सकलदशास्वपि फलप्रदाः वक्ष्यति च “इति निगदिता
योगाः सार्द्धं फलैरिह नाभसाः नियतफलदाश्चिन्त्या
ह्येते समस्तदशास्वपि” । एवमादि यद् यदुक्तं तत्सर्वं
निरवशेषं तस्य ग्रहस्य दशायां योज्यमिति” २० भट्टो० ।

“कायां महाभूतकृताश्च सर्वेऽभिव्यञ्जयन्ति स्वदशा-
मशाय । कम्बुग्निवाय्वस्वरजान् गुणान् च नासासहक-
त्यक्त्रयानुमेयान्” २१ सू० ।

“अथ यस्य जातकमपि न गणितं तस्य शरीरच्छायां
दृष्ट्वा ग्रहदशाज्ञानमिन्द्रजयाह कायां महाभूतकृता-
मिति पूर्वोक्तम् “शिखिभूषणपयामरुहणानां वशिरो
भूमिमुतादयः क्रमेणेति” तत्वादित्यचन्द्रो वज्रशम्भु-
प्रसिद्धावेव यः कश्चिदुद्भूतः स्वदशामात्मीयदशामवाप्य
महाभूतकृतां कायां अभिव्यञ्जयति प्रकटीकरोति काया-
शब्देन शरीरशोभाभिधीयते शरीरकान्तिरित्यर्थः तथा
च मच्छायाऽयं विच्छायाऽयं वर्तते इत्यभिधीयते एवमा-
त्मायदशायां पृथिव्यादिमहाभूतकृतां शरीरच्छायां व्य-
ञ्जयति प्रकटीकरोति सा च कम्बुग्निवाय्वस्वरजान्
गुणान् कृत् पृथिवी अन्तर्विषयः अग्निः कृताशनः